

ДАРЧИЙ СЛІД ЗНАНОГО ЗЕМЛЯКА У ФОНДАХ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ДО 90-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ ОЛЕКСИ МИШАНИЧА

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.

Випуск 1(49)

УДК 027.7(477.87-25):025.2-047.44:82.0 Мишанич

DOI:10.24144/2663-6840/2023.1(49).195–199.

Медведь М. Дарчий слід знаного земляка у фондах Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету: до 90-річчя з дня народження літературознавця Олекси Мишанича; кількість бібліографічних джерел – 5; мова українська.

Анотація. Актуальність статті полягає в дослідженні унікальних дарчих написів (інскриптів) на сторінках видань з фондів Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету. Наукова розвідка присвячена інскриптам, автором яких є відомий літературознавець, вихідець із Закарпаття, Олекса Мишанич.

Електронний каталог університетської бібліотеки засвідчив 91 назву праць видатного мовознавця, серед них 19 одноосібних видань автора. Звернуто увагу на хронологію друкування праць, час їх влиття до бібліотечного фонду УжНУ. Досліджено характеристику видань за видовою типологією, виявлено кількісну характеристику бібліографічних описів книг, брошур та статей Олекси Мишанича в періодичних виданнях України. Серед згаданих видань виявлені книги, які в свій час були подаровані О. Мишаничем саме бібліотеці УжНУ, що підтверджується інскриптами на їх титульних сторінках.

Короткі результати. У дослідженні наведені оригінали дарчих написів О. Мишанича на подарованих ним виданнях, основу яких становлять присвяти своїм землякам-науковцям. Звернуто увагу на дарчі написи книг із фондів приватних колекцій книг, які, в період 2015–2021 рр., за заповітом дарувальників були передані до бібліотеки Ужгородського національного університету і нині функціонують як окремі музеї книжкових колекцій, а саме: «Бібліотека професора Василя Німчука» та «Колекція книг Олени Рудловчак».

Висновки. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету в своїх фондах зберігає унікальні книжкові колекції, серед яких видання з дарчими написами авторства Олекси Мишанича, видатного вченого-літературознавця, вихідця зі Срібної землі, який зробив великий внесок в розвиток літературознавства як Закарпаття, так і української науки загалом.

Ключові слова: Наукова бібліотека Ужгородського національного університету, літературознавець Олекса Мишанич, дарчі написи в книгах, книжкова колекція, інскрипт, приватна бібліотека Василя Німчука, музей Олени Рудловчак.

Постановка проблеми. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету (надалі УжНУ) вже давно стала найбільшою книгозбірнею Закарпаття. Історія її становлення тісно пов'язана з розвитком найпотужнішого освітнього закладу закарпатського краю, створеного у 1945 році. Сьогодні в УжНУ здобувають фахову освіту близько 16 тисяч студентів, яких навчає півторатисячний колектив науковців-педагогів. Найбільшим досягненням вишу вважаються його випускники, багато з яких вірно прислужилися своїй державі. Серед них, поряд з відомими вченими фізиками, хіміками, математиками, істориками, медиками, біологами, є й науковці-філологи, імена яких назавжди вписані в історію нашої держави. Одним з них – ім'я Олекси Мишанича, нашого талановитого земляка, колишнього випускника Ужгородського державного університету (1956 р).

Аналіз досліджень. Про вченого О. Мишанича написано ряд досліджень, наукових статей, книг, спогадів. Про внесок відомого українського літературознавця у розвиток науки є й окреме дисертаційне дослідження харківської науковиці Катерини Вакуленко «Олекса Мишанич – дослідник давньої української літератури» (2021). Наукове до-

слідження присвячене життю та літературознавчій творчості Олекси Васильовича Мишанича (1933–2004), який «належить до числа найяскравіших українських літературознавців другої половини ХХ століття». Про історико-літературні праці вченого, присвячені давньому українському письменству, писали: Василь Бездір, Олександр Гаврош, Микола Жулинський, Ілона Костікова, Юрій Луценко, Василь Маркусь, Ярослав Мишанич, Микола Мушинка, Василь Поп, Федір Прокопенко, Євген Пшеничний, Микола Сулима, Леонід Ушкалов, Дмитро Федака» [Вакуленко 2021, с.1].

Беззаперечним є факт, що О. Мишанич – яскравий представник української науки і культури, а все його життя – приклад служіння Україні. Його товариш Юрій Балєга так характеризував творчу долю свого талановитого земляка: «...Олекса Мишанич не був пестунчиком долі. Усього досяг завдяки великій працелюбності. Себе він називав чорноробом на дворі філологічної науки. А доля ой не була прихильною до нього. Йому довелося зазнати усіх «благ» тоталітарного режиму. Аж до звільнення з роботи в роки лютування в Києві московського пахолка Миколи Шамоти. За палку любов до знедоленої України, її культури і літератури...» [Балєга 2006, с. 279–281].

Слід О. Мишанича в науці багатогранний: це розробка наукових принципів, упорядкування, підготовка текстів зібрання творів Івана Франка у 50 томах та коментарі до них, за що був удостоєний Державної премії України імені Т.Г. Шевченка (1988 р); це понад 300 статей в часописах; упорядкування 42 томів творів класиків української літератури. Його перу належить 19 монографій та збірників статей.

Метою наукової розвідки стало дослідження виокремленої книжкової колекції праць із дарчими написами О. Мишанича, яку зберігає університетська книгозбірня; оприлюднення текстів дарчих написів на виданнях, які засвідчують особливу повагу та приязнь вченого до своїх земляків.

Основне завдання дослідження – кількісний аналіз фонду Наукової бібліотеки УжНУ, де нині зберігається 187 видань, автором яких є Олекса Мишанич. У статті використано **описовий метод**.

Олекса Мишанич залишив широкий науковий слід на ниві вітчизняної медієвістики, фольклористики, текстології. Крім згаданих напрацювань та доброї підтримки багатьох науковців, Олекса Мишанич полишив ще один особливий, творчий слід. Ним стали дарчі надписи та автографи на книгах, які нині зберігаються у фонді Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету. Електронний каталог університетської бібліотеки нараховує 91 назву праць видатного мовознавця, серед них – 19 одноосібних видань авторства О. Мишанича, хронологія виходу в світ розпочинається з 1964 року. Це такі видання: «Література Закарпаття XVII–XVIII століть: історико-літературний нарис» (1964); «Григорій Сковорода і усна народна творчість» (1976); «Українська література другої половини XVIII ст. і усна народна творчість» (1980); «Від підкарпатських русинів до закарпатських українців: історико-літературний нарис» (1991); «Карпаторусинство, його джерела й еволюція у XX ст.» (1992); «Карпати нас не розлучать: літературно-критичні статті і дослідження» (1993); «Митрополит Йосип Сліпий перед «судом» КГБ (за архівними джерелами)» (1993); «Повернення: літературно-критичні статті і нариси» (1993); «Крізь віки: літературно-критичні та історіографічні статті й дослідження» (1996); «Загальноукраїнський контекст літератури Закарпаття: літературно-критичні студії» (1996); «Повернення: літературно-критичні статті і нариси» (1997); «На переломі: літературознавчі статті й дослідження» (2002). Продовженням публікацій серії літературознавчих праць вченого стала остання книга літературознавчого доробку Олекси Мишанича – «З минулих літ: літературознавчі статті й дослідження різних років» (2004), яка була видана в Києві «Видавництвом Соломії Павличко «ОСНОВИ». Книга вмістила в собі вибрані літературознавчі й літературно-критичні статті, дослідження й рецензії різних років (1959–2003) відомого вченого-літературознавця.

Вклад основного матеріалу. У 2012 році в ужгородському видавництві «Гражда» вийшло друком наукове видання «Олекса Мишанич «Руси-

ни: Політика. Історія. Культура». В книгу увійшли праці видатного літературознавця, з якими вчений виступив в оборону українського Закарпаття (історії, мови, культури, літератури) від політичного русинства, в розвінчуванні ідеї закарпатського автономізму й політичного сепаратизму, яке набуло особливого значення для Закарпаття тепер, в період кровопролитної війни з російським агресором. Вчений Олекса Мишанич, своїми публікаціями, неначе, застерігав Україну від жажливих наслідків російського впливу на формування суспільної свідомості.

Наукова бібліотека УжНУ – найбільша книгозбірня закарпатського краю. В її півторамільйонному фонді зберігаються понад 800 тисяч примірників наукових видань, серед яких своє місце гідно зайняли 187 наукових напрацювань Олекси Васильовича Мишанича. За типовою характеристикою видань це: 149 книг, 35 брошур (обсягом до 47 сторінок) та автореферат дисертаційного дослідження на звання доктора філологічних наук «Украинская литература второй половины XVIII века и устное народное творчество» (мова оригіналу) (1981).

Крім вже згаданих вже праць вченого, університетська книгозбірня зберігає й невеликі за обсягом (до 47 сторінок тексту) та масштабні за значенням, дві праці О. Мишанича. Ними є: «Політичне русинство і що за ним» (1993) та «Політичне русинство: історія і сучасність: ідейні джерела закарпатського регіонального сепаратизму» – доповідь на 4-му Міжнародному конгресі українців (м. Одеса 26–29 серпня 1999 р.); «Життя і творчість Августина Волошина» (2002).

Загальний бібліотечний фонд видань університетської бібліотеки нараховує понад 1 мільйон 600 тисяч примірників, серед яких понад 170 тисяч часописів періодичних видань. Серед них чимало часописів літературознавчого спрямування. Електронний каталог бібліотеки вміщує бібліографічні відомості про 67 статей Олекси Мишанича в періодичних виданнях України. Деякі записи в каталожних картках є самі по собі унікальними, як до прикладу, публікації О. Мишанич в університетській газеті «Радянський студент» за різні роки. Це: «Адам Міцкевич (до 155-річчя з дня народження)» (1954); «Обговорення «Закарпатських оповідань» М. Томчанина» (1955); «Іван Франко і революція 1905 р. : [як революціонер-демократ І. Франко рушійні сили розвитку суспільства бачив у народі...]» (1955); «Фрідріх Шіллер. (До 150-річчя з дня смерті)» (1955); «Творчі наслідки. – (Про роботу літоб'єднання університету) : до 10-річчя з дня заснування Ужгородського державного університету» (1955); «Про поезію молодих : стислий огляд поезій членів літоб'єднання університету, які друкувалися на сторінках «Радянського студента» 1956); «З ліричного щоденника : вірші» (1956); «Моцарт: до 200-річчя з дня народження» (1956); «Про поезію молодих : молоді літератори: С. Яким, В. Тисянський, А. Ряшко, Л. Омеляненко, С. Жупанин, В. Марко, І. Ільницький, М. Єрмаков, М. Варваринець, Л. Клешня, В. Габорець, О. Шимон та ін.» (1956).

Серед згаданих нами видань трапляються чимало книг, які в свій час були подаровані О. Мишаничем бібліотеці УжНУ, що підтверджується дарчими написами (інскриптами) на титульних сторінках цих видань. Термін «інскрипті» походить від пізньолатинського терміна *inscriptum* [*inscribo*] – напис, заголовок, має значення – зроблений рукою (автографічний) дарчий напис на книжці, відбитку, портреті, фотографії, плакаті, буклеті, грамплатівці чи її конверті, антикварному предметі тощо; автографічна присвята. Нерідко інскрипти стають відправною точкою для розуміння культурних зв'язків, взаємовідносин дарувальника і обдарованого, дають додаткову інформацію про життя тої чи іншої людини.

Виявлені книги складають унікальну колекцію, якою завжди буде пишатися університетська книгозбірня. За хронологією ця колекція видань з дарчими написами О. Мишанича розпочинається з 1965 року, книгою «Література Закарпаття XVII–XVIII століть: історико-літературний нарис (1964). На ній зберігся напис: «Бібліотеці Ужгородського університету – від автора. 18.х.1965 р.». Аналогічний напис уміщений у книзі «Григорій Сковорода і усна народна творчість» (1976). Дарчий напис автора також є в книзі «Українська література другої половини XVIII ст. і усна народна творчість» (1980).

О. Мишанич дарував свої праці і кафедрам вишу. У 1986 р. до фонду бібліотеки потрапило ще одне видання, на якому відомий науковець залишив напис «Кафедрі української літератури Ужгородського державного університету від автора. 24.V.1976 Київ Ол. Мишанич». У 2021 році до бібліотеки була передана книга О. Мишанича «Митрополит Йосип Сліпий перед «судом» КГБ (за архівними джерелами)» (1993), у книзі виявлений напис «Кафедрі історії України Ужгородського університету від автора. 16.08.1993 Ол. Мишанич».

Не забував професор Мишанич і про дарунки до бібліотеки. На титульній сторінці книги «Повернення: літературно-критичні статті і нариси» (1993) зустрічаємо напис, який призначався книгозбірні університету зі словами: «Довідково-бібліографічному відділу Бібліотеки Ужгородського університету 1.09.1993 Ол. Мишанич». У книзі «Карпати нас не розлучать: літературно-критичні статті і дослідження» (1993) теж зберігся дарчий напис «Бібліотеці Ужгородського університету від автора 10.10.93 Ол. Мишанич». У двох різних примірниках книги «Крізь віки: літературно-критичні та історіографічні статті й дослідження» (1996) зустрічають такі написи: «Бібліотеці Ужгородського університету від автора 25.04.1997 Ол. Мишанич» та «В бібліотеку Ужгородського університету – автор 31.08.1998. Ол. Мишанич». На титульній сторінці книги «Повернення: літературно-критичні статті і нариси», виданої в 1997 р., є дарчий напис «Бібліотеці Ужгородського університету від автора 31.08.1998. Ол. Мишанич». На жаль, це останній дарчий напис відомого літературознавця Олекси Мишанича, залишений ним на згадку про себе для всіх, хто досі користується його працями в наукових дослідженнях.

На цьому слід дарування книг О. Мишанича не переривається. За свого життя Олекса Мишанич підтримував тісні зв'язки зі своїм, не менш відомим, земляком-мовознавцем Василем Німчуком. Їх об'єднувала одна мета – наукове служіння культурі й освіті України, вони обоє не поривали тісного зв'язку зі своєю закарпатською землею. Їх долі були дещо схожими своїм науковим становленням. Обоє були випускниками Ужгородського університету, наукова дорога кожного з них покликала до столиці, обидва стали відомими професорами-філологами, працювали в інститутах Національної академії наук України. І Олекса Мишанич, і Василь Німчук завжди допомагали своїм талановитим землякам, відкриваючи їм двері в українську науку. Ці вчені були істинними патріотами своєї землі, її мови.

У 2021 р. за заповітом відомого українського мовознавця Василя Васильовича Німчука до Ужгородського університету була передана його приватна колекція книг. Основу колекції склали книги з давньоруської та старослов'янської мов, історії, діалектів та ономастики української мови, історії української літературної мови та української лінгвістики, проблем української мови як конфесійної тощо. З метою вшанування пам'яті про вченого, університет створив кімнату-музей під назвою «Бібліотека професора Василя Німчука», в якій розмістив близько п'яти тисяч примірників успадкованих університетом книг, брошур, часописів. Серед переданих родиною Німчуків книг нами були виявлені видання, які вміщували дарчі написи Олекси Мишанича своєму земляку Василю Німчуку. На титульній сторінці книги «Карпаторусинство», його джерела й еволюція у XX ст.» (1992 р.) залишений напис «Високошанованому Василеві Німчуку – на полезне чтение 22.XI.1992. Ол. Мишанич». У цій праці вже тоді, майже 30 років тому, відомий учений професор О. Мишанич розкривав генезу, сутність і мету такої антиукраїнської провокації, як «карпаторусинство». В анотації до своєї книги О. Мишанич відмітив: «За довгі віки вороги української незалежності витворили і випробовували безліч способів поневолення нашого народу. Та головним і найефективнішим у їх арсеналі завжди був один: поділяти чисельний народ на окремі ворогуючі групи – регіональні, соціальні, політичні, релігійні, етнічні... Тепер, коли Україна проголосила незалежність і ступила на шлях вільного, самостійного розвитку, наші вороги через провокаторів-яничар безоглядно ділять українців усіма можливими способами, щоб зберегти своє панування над однією з найчисельніших і потенційно найбагатших європейських націй» [Мишанич 1992, с. 3]. Ці слова до книги неначе привідкривають завісу терміну «полезное чтение», яким в дарчому написі дарувальник акцентує увагу обдарованого.

Наступною книгою, віднайденою в колекції «Бібліотека професора Німчука», стало видання «Митрополит Йосип Сліпий перед «судом» КГБ (за архівними джерелами)» (1993), у якій О. Мишанич залишив такий напис: «Василеві Німчуку від автора 18. X.93. Ол. Мишанич». В основу книжки лягли дві наукові доповіді автора, виголошені ним на між-

народних конференціях у 1992 р., у Львові та Кракові, присвячених 100-річчю з дня народження митрополита Йосипа Сліпого, ім'я якого, починаючи з 1945 р., безпідставно паплюжили в радянській пресі. «Нечуваний погром і заборона діяльності греко-католицької церкви у 1945–1946 рр., ув'язнення всього галицького єпископату на чолі з митрополитом Йосипом Сліпим вважалося великим досягненням радянської демократії, торжеством Російської православної церкви на землях заходу України... Йосип Сліпий 18 років карався по мордовських концтаборах і сибірських засланнях, але не зрадив віри свого народу...» [Мишанич 1993, с.3].

Привернув увагу ще один дарчий напис, залишений Василю Німчуку від Олекси Мишанича на титульній сторінці книги Галини Моїсеєвої «Спасо-Ярославский хронограф» и «Слово о полку Игореве»: к истории сборника А.И. Мусина-Пушкина со «Словом» (1976), дарчий напис трактує «Дорогому Василюві сіє красное писание на полезное чтение Ол. Мишанич 22.V.1977».

Наукові дослідження Олекси Мишанича дещо перегукувалися з дослідженнями відомої літературознавиці Олени Рудловчак, бо стосувалися літературного розвитку Закарпаття кінця XIX–XX століття. Саме їй присвятив зворушливо-теплий дарчий напис на збірці творів письменників дорадянського Закарпаття «На Верховині» (1984), який О. Рудловчак отримала від О. Мишанича під час їх зустрічі в Словаччині, у місті Пряшеві. Напис гласить: «*Високошановній Олені Михайлівні Рудловчак – невтомній дослідниці літературної історії Закарпаття – з щирою приязню й побажаннями нових архівних знахідок і наукових вершин. Пряшів. 15.06.1984 Ол. Мишанич*». Це видання зберігається в книжковій колекції Музею Олени Рудловчак, яку 2015 року, за заповітом Олени Михайлівни, було передано до Наукової бібліотеки УжНУ. Колекція приватної книгозбірні О. Рудловчак складається з понад 4,5 тисяч

примірників й особистих архівних матеріалів ученої. Тут міститься 47 унікальних книг, які побачили світ наприкінці XIX століття.

У нашому дослідженні привернула увагу праця О. Мишанича «Від підкарпатських русинів до закарпатських українців: історико-літературний нарис (1991). У фондах Наукової бібліотеки УжНУ зберігається 20 примірників цього видання, враховуючи те, що загальний тираж книги сягнув 2000 примірників, тобто 10 % від накладу, виданого автором власним коштом, що засвідчено в анотації цієї книги. На одному з примірників книги зберігся напис: «*Високошанованому Іванові Сеньку від автора 30.08.1991 Ол. Мишанич*». На ще одному примірнику цієї ж книги наявний інший напис «*Дорогому Володимирові Задорожному сердечно 15.09.1991 Ол. Мишанич*». Відповідно до дат дарування зрозуміло, що зустріч О. Мишанича зі згаданими земляками відбувалася в різні місяці 1991 року. Анотація цього видання повідомляє нам, що книжка має полемічне спрямування проти ідеології новітнього карпаторусинства, спроби відродження якого робляться культурно-освітнім Товариством карпатських русинів [Мишанич 1991, с. 2].

Висновки. Підсумовуючи дослідження, можна стверджувати, що видатний український науковець Олекса Мишанич полишив нащадкам значний доробок своїх літературознавчих досліджень. Знаний в Україні та за її межами виходець зі Срібної землі зробив великий внесок у розвиток української науки. Любов до рідного краю, до земляків він проніс крізь усе життя, залишивши на підтвердження щирі слова приязні до багатьох людей, що назавжди засвідчені його власноручними дарчими написами на книгах. Наукова бібліотека УжНУ гідно несе свою місію збереження рідкісних колекцій видань із дарчими написами, серед яких книги нашого видатного земляка – Олекси Мишанича.

Література

1. Балега Ю.І. З відстані часу: спогади та есе. Ужгород: Гражда, 2006. 308 с.
2. Вакулєнко К.Р. Олекса Мишанич – дослідник давньої української літератури : дис. ... канд. філол. наук: спец 035 – Філологія; Харків. нац. педагог. ун-т ім. Г.С. Сковороди ; Харків, 2021. 208 с.
3. Мишанич О. Від підкарпатських русинів до закарпатських українців: історико-літературний нарис. Ужгород: Карпати, 1991. 61 с.
4. Мишанич О. «Карпаторусинство», його джерела й еволюція у XX ст. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1992. 55 с.
5. Мишанич О. Митрополит Йосип Сліпий перед «судом» КГБ (за архівними джерелами). Київ: Фотовідеосервіс, 1993. 80 с. (Бібліотека українця; №3–5).

References

1. Baleha Yu.I. (2006) Z vidstani chasu: spohady ta ese [From the Distance of Time: Memoirs and Essays]. Uzhhorod: Grazhda. 308 s. [in Ukrainian].
2. Vakulenko K.R. (2021) Oleksa Myshanych – doslidnyk davnoi ukrainskoi literatury [Oleksa Myshanych is a researcher of ancient Ukrainian literature]: dys. ... kand. filol. nauk: spets 035 – Filolohiia; Kharkiv. nats. pedahoh. un-t im. H. S. Skovorody ; Kharkiv. 208 s. [in Ukrainian].
3. Myshanych O. (1991) Vid pidkarpatskykh rusyniv do zakarpatskykh ukrainsiv: istoryko-literaturnyi narys [From Subcarpathian Ruthenians to Transcarpathian Ukrainians: a historical and literary essay]. Uzhhorod: Karpaty. 61 s. [in Ukrainian].
4. Myshanych O. (1992) “Karpatorusynstvo”, yoho dzherela u evoliutsiia u KhKh st. [“Carpatho-Rusynism”, its sources and evolution in the 20th century]. Drohobych: Vydavnycha firma «Vidrodzhennia». 55 s. [in Ukrainian].

5. Myshanych O. (1993) Mytropolyt Yosyp Slipyi pered “sudom” KHB (za arkhivnymy dzherelamy) [Metropolitan Joseph the Blind before the KGB “court” (according to archival sources)]. Kyiv: Fotovideoservis. 80 s. (Biblioteka ukrainsia; № 3–5) [in Ukrainian].

**THE LEGACY OF A WELL-KNOWN COMPATRIOT IN THE COLLECTIONS
OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY:
TO THE 90th ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF LITERARY SCHOLAR
OLEKSA MYSHANYCH**

Abstract. The relevance of the article is based on the study of unique gift inscriptions on the pages of publications from the collections of the Scientific Library of Uzhhorod National University. The research is devoted to the inscriptions written by the famous literary scholar Oleksa Myshanych, a native of Transcarpathia. The purpose of the scientific investigation was the study of a separate book collection with gift inscriptions of O. Myshanych, which is kept by the university library, as well as publication of the texts of gift inscriptions on books that testify to the scholar’s special respect and friendship for his compatriots. The main objective of the research was the quantitative analysis and overview of the holdings of the Scientific Library of UzhNU, which currently contains 187 publications authored by Oleksa Myshanych. The electronic catalogue of the university library includes 91 titles of works by the outstanding linguist, among them 19 individual publications of the scholar. Attention is drawn to the chronology of the publication of the works, as well as the time of their entry into the library collection of UzhNU. During the research, the characteristics of publications by generic typology were studied, and the quantitative characteristics of bibliographic descriptions of books, brochures and articles by Oleksa Myshanych in Ukrainian periodicals were revealed. Among the mentioned editions, books donated by O. Myshanych to the library of UzhNU were discovered, which is confirmed by the inscriptions on their title pages. The originals of O. Myshanych’s gift inscriptions on the publications donated by him, the basis of which are dedications to fellow scientists, are presented in the research. Attention is drawn to the gift inscriptions of books from the holdings of private book collections, which, in the period 2015–2021, were transferred to the Library of Uzhhorod National University by the will of the donors, and now function as separate museums of book collections, namely: “Professor Vasyl Nimchuk’s Library “ and “Olena Rudlovchak’s Book Collection”.

The Scientific Library of Uzhgorod National University has unique book collections in its holdings, including editions with gift inscriptions authored by Oleksa Myshanych, an outstanding literary scholar, a native of the Silver Land, who made a great contribution to the development of literary studies in both Zakarpattia and Ukrainian science in general.

Keywords: Scientific Library of Uzhhorod National University, literary scholar Oleksa Myshanych, gift inscriptions in books, book collection, inscript, private library of Vasyl Nimchuk, museum of Olena Rudlovchak.

© Медведь М., 2023 р.

Марія Медведь – кандидат філологічних наук, директор Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету, Ужгород, Україна; maria.medved@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8275-9026>

Maria Medved – Candidate of Philology, Head of the Scientific Library, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine; maria.medved@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8275-9026>